

Advies SARC – Vlaamse Sportraad

Arenbergstraat 9
1000 Brussel
Tel 02 553 06 29
sarc@vlaanderen.be
www.sarc.be

PARTICIPATIEDECREET: EINDEVALUATIE PROEFTUINEN SPORT

Advies van de Vlaamse Sportraad

Vlaams minister Philippe Muyters bezorgde de Vlaamse Sportraad op 31 mei 2013 het rapport *Eindevaluatie Proeftuinen Sport*. De minister vroeg of de Raad aanbevelingen en suggesties had ivm de afronding van het proeftuintraject en de continuering van enkele proeftuinprojecten.

Anticiperend op de vraag van de minister, had de Vlaamse Sportraad op 14 maart 2013 een gesprek met Jan Mahy van het Bloso, Eric Swinnen van de Stichting Vlaamse Schoolsport, en Katrien Kesteloot, actieve *FOLLO*, over de proeftuin *Brede School met sportaanbod*.

Op 20 juni 2013 volgden er nog gesprekken over de sportieve proeftuinen met Nicole Bossaerts van het kabinet-Muyters, Stijn Coppens van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Geraldine Mattens van de Vlaamse Sportfederatie, David Nassen van het ISB, en Toon Berckmoes van *IdeaConsult*, redacteurs van het eindrapport.

De Vlaamse Sportraad bracht op zijn plenaire vergadering van 20 juni 2013 het volgende advies uit.

In uitvoering van het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport, kortweg het participatiedecreet, werden in 2008 een reeks proeftuinen gelanceerd, waaronder 5 met sportieve inslag.

- Dynamo Project.
- Brede school met sportaanbod.
- Buurtsportbegeleiders.
- Sport in grootsteden.
- Open Stadion.

Na 5 jaar werking volgde een evaluatie, zoals decretaal bepaald. Er werd daarvoor een beroep gedaan op *IdeaConsult*. Het eindrapport werd begin 2013 opgeleverd.

De Vlaamse Sportraad was nooit een grote fan van het participatiedecreet. De transversale invalshoek vond men maar niks. De sport is een sectorspecifieke materie en dus komt het enkel de sportsector toe om sport te subsidiëren, zo luidde het. Niet verrassend dus dat de intentie van beleidsmakers om de te continueren sportieve proeftuinen nu naar de sportsector over te hevelen, op applaus wordt onthaald.

Dynamo Project

Dynamo Project is niet gericht op kansengroepen en is in die zin geen proeftuin zoals de andere. Dynamo Project draait rond managementondersteuning voor sportclubs. Vanaf 2014 wordt het project verweven in de opdrachten van de Vlaamse Sportfederatie. De procedures zijn aan de gang voor een structurele verankering in het decreet voor de sportfederaties. Het budget wordt aan de VSF toegekend via een volgend programmadecreet. Waardoor het project te gepasten tijde dus nog eens op de tafel van de Vlaamse Sportraad belandt.

De Vlaamse Sportraad kan zich makkelijk vinden in de conclusies en de aanbevelingen van IdeaConsult. Dynamo Project loopt goed, de decretale verankering is terecht. En er zijn garanties dat Dynamo Project verder als aparte business unit binnen de Vlaamse Sportfederatie kan blijven functioneren.

In tegenstelling tot wat soms wordt gedacht, is Dynamo Project niet beperkt tot clubs die bij een erkende sportfederatie zijn aangesloten. Aangesloten clubs genieten wel een gunsttarief. Maar de praktijk leert dat Dynamo Project voor niet aangesloten clubs wel een stimulans is om bij een erkende sportfederatie aan te sluiten en zodoende optimaal van de Dynamo-dienstverlening te genieten. Ook dat is een pluspunt.

De Dynamo-opleidingen worden gegeven door externe deskundigen. Misschien moet men nog verder kijken, naar andere sectoren waar gelijksoortige opleidingen worden gegeven, Welzijn bijvoorbeeld. Dat kan voor alle partijen interessant zijn: minder kosten en meer professionaliteit.

Dynamo Project heeft zeker nog groeipotentieel. Heel wat sportclubs kennen het project (nog) niet. Dynamo Project en zijn partners moeten die clubs bijkomend stimuleren. Het participatiedecreet was bedoeld om de participatie te verhogen. Het is niet duidelijk of dat met Dynamo Project is gelukt. Maar deze proeftuin is dan ook geen echt participatieproject. Zakelijke competenties houden maar indirect verband met sportieve deelname.

Een positief traject, besluit de Vlaamse Sportraad. Goed dat het project in de werking van de Vlaamse Sportfederatie wordt geïntegreerd. Het sportlandschap vertoont nog veel witte vlekken. Aanhoudende promotie blijft nodig.

Brede school met sportaanbod

De Vlaamse Sportraad steunt het voorstel van IdeaConsult om de acties

- Sportief Naschools Actieve Kids (SportSnack) (aanbod basisonderwijs) en
- Sport-na-School (SNS) (aanbod secundair onderwijs) voort te zetten.

Van doorslaggevend belang voor deze proeftuin, zijn goede relaties tussen school en sportclub als waarborg voor continue sportbeoefening. De bruggenbouwers tussen de school en de sportclubs zijn de flexibele leerkrachten lichamelijke opvoeding (FOLLO's).

De FOLLO's werken veel met sportief niet gemotiveerde jongeren, vaak drop-outs, die niet meer geïnteresseerd zijn in het clubcircuit, maar geheel volgens de huidige trend, wel nog zelfstandig of in los verband willen sporten. De FOLLO's voorzien dus in een behoefte, ze bieden ongetwijfeld een meerwaarde.

Maar de FOLLO's zijn blijkbaar minder bezig met de oorspronkelijke doelstellingen van de proeftuin. De basisfilosofie - een link leggen tussen de school en het clubaanbod - werd niet gerealiseerd en vergt in de toekomst expliciete aandacht. De behoefte aan structurele samenwerking tussen school en club blijft groot.

Daarnaast is meer overleg en samenwerking wenselijk met de gemeentelijke sportdiensten. Sportdiensten en FOLLO's zijn onvoldoende van elkaars activiteiten op de hoogte. Gemeenten kunnen om actieve medewerking worden verzocht, in de vorm van cofinanciering. Wat niet evident is, gelet op de algemene financiële situatie van de lokale besturen. Het zou wel helpen om (de middelen voor) de FOLLO's beter te spreiden. Wat meteen de vraag oproept welke schaal realistisch is voor de FOLLO's. Eén per gemeente is alleszins onhaalbaar. Beter een regionale benadering dus.

25 FOLLO's bestrijken momenteel de helft van het Vlaamse grondgebied. Met 25 méér FOLLO's (= + 5 per provincie = 10 per provincie) kan heel Vlaanderen worden bereikt. Het is ook mogelijk om gemeenten te clusteren. Het aanbod kan nog beter worden gecoördineerd. In de toekomst willen beleidsmakers meer naar de regionale actoren gaan. In Vlaams-Brabant is dat al het geval.

Samengevat, zijn dit de sterke punten van het project: het werkt drempels weg, het creëert gelijke(re) kansen, er wordt op het zapedrag van jongeren ingespeeld – de grootste uitdaging voor sportclubs in de komende jaren. Zo worden jongelui bereikt die niet meer in een sportclub terecht*kunnen* of er gewoon niet naartoe *willen*.

Zwakke punten zijn de continuïteit en de duurzaamheid. Als een FOLLO wegvalt, is er geen opvolging. Ook de goede band met de partners en het netwerk gaan dan verloren. Ideaal zou zijn dat de FOLLO een initiatief opstart en de gemeentelijke sportdienst na verloop van tijd het roer overneemt. Maar dat vraagt een bijkomend gemeentelijk budget, en gemeenten staan niet te springen om nieuwe initiatieven financieel te ondersteunen.

Een aanslepend probleem is gekwalificeerde begeleiders vinden voor Sport-na-School, zeker in rurale gebieden. Maar ook in Brussel, bijvoorbeeld. Vooral tussen 16.00 en 18.00 uur is dat een immens probleem. Het VLABUS ondervindt dat ook. Gezamenlijke inspanningen zijn wenselijk om hier een oplossing voor te vinden.

Alles wel beschouwd, is de Brede School met Sportaanbod een genuanceerd verhaal, met een aantal kinderziektes. Maar het project verdient zeker te worden gecontinueerd. De SVS blijft een belangrijke partner in een geïntegreerd jeugdsportbeleid. Voor de leerkrachten blijft het streefdoel halftijds werken in de school en halftijds buiten de school. FOLLO zou een ideale uitgroei baan kunnen zijn voor leerkrachten LO.

Nederland heeft het FOLLO-project overgenomen, maar sterk verbeterd en uitgebreid. De Nederlandse overheid (Onderwijs?) subsidieert niet minder dan 2.200 combinatiejobs. In Vlaanderen stelt Onderwijs leerkrachten beschikbaar, ondanks het leerkrachtentekort.

Buurtsportbegeleiders

Volgens het kerntakendebat is buurtsport een zuiver lokale zaak. De Vlaamse overheid kan enkel indirecte steun verlenen, bv via het decreet lokaal sportbeleid. Het voorstel is om dit buurtsportproject vanuit Vlaanderen stop te zetten. Van de 8 projecten worden er sommige wellicht door andere actoren voortgezet, andere niet.

Buurtsportbegeleiders is een typische proeftuin waarbij sport als middel wordt gebruikt en niet als doel. Er waren twee doelstellingen: laaggeschoolden activeren en participatie via buurtsportwerking promoten. Deze proeftuin is beter geslaagd op het vlak van tewerkstelling dan op het vlak van sportpromotie en -activering.

De Vlaamse Sportraad vraagt om bij een eventuele voortzetting door andere actoren, zeker ook aandacht te hebben voor de sportieve doelstelling. In feite is het een en-enverhaal. Het komt erop aan om de sport als doel in de verf te zetten én om mensen op het lokale niveau goed te begeleiden.

Indien naast de sportieve taak, ook opleiding/tewerkstelling van laaggeschoolden wordt verwacht van de sector, dan moeten daar ook middelen voor worden voorzien. De sterkte van deze proeftuin lag deels in de cofinanciering via oa sociale tewerkstelling. Er wordt steeds meer naar het lokale niveau doorgeschoven, maar de middelen volgen niet. Dus is het erg belangrijk om de middelen voor de proeftuinen binnen de sector te houden, ook al belooft dat niet makkelijk te worden.

Sport in grootsteden

De Vlaamse Sportraad onderschrijft het advies van IdeaConsult om deze proeftuin niet te continueren, maar pleit wel voor een kennisoverdracht van gebruikte methodieken aan de sportsector, te concretiseren in overleg met het ISB en de VSF.

Open Stadion

De Vlaamse Sportraad stelt vast dat dit een federale aangelegenheid is geworden. Het is niet duidelijk welke rol hier nog voor Vlaanderen is weggelegd.

Advies

Eind oktober 2013 gaan alle proeftuinen dicht. Over een eventuele continuering van sportieve proeftuinen is er nog geen beslissing. De Vlaamse Sportraad meent dat 2 of 3 van de 5 proeftuinen, hoewel voor verbetering vatbaar, bestaansrecht hebben verworven: Dynamo Project, Brede school met sportaanbod, en eventueel Buurtsportbegeleiders.

Dynamo Project is met glans geslaagd. Een schot in de roos – al blijft er nog veel werk om alle clubs te motiveren. De geplande decretale verankering is volkomen terecht.

In Brede school met sportaanbod moet de manier waarop FOLLO's hun opdracht invullen, bijgestuurd worden. De basisfilosofie - een link leggen tussen de school en het clubaanbod - werd niet gerealiseerd en vergt in de toekomst expliciete aandacht. De behoefte aan structurele samenwerking tussen school en club blijft groot. Daarnaast is meer overleg en samenwerking wenselijk met de gemeentelijke sportdiensten. Sportdiensten en FOLLO's zijn onvoldoende van elkaars activiteiten op de hoogte. De Brede School met sportaanbod is, alles wel beschouwd, een genuanceerd verhaal, met een aantal kinderziektes, maar dat zeker verdient te worden gecontinueerd. De SVS blijft een belangrijke partner in een geïntegreerd jeugdsportbeleid.

Buurtsportbegeleiders is een typische proeftuin waarin sport geen doel is, maar een middel. Er waren twee doelstellingen: laaggeschoolden activeren en participatie via buurtsportwerking bevorderen. De proeftuin is beter geslaagd op het vlak van tewerkstelling dan op het vlak van sportpromotie en -activering. De Vlaamse Sportraad vraagt om bij een eventuele voortzetting door de steden, meer aandacht te hebben voor de sportieve doelstelling.

Als er ook opleiding/tewerkstelling van laaggeschoolden wordt verwacht van de sector, dan kan dat niet zonder extra middelen. De sterkte van deze proeftuin lag deels in de cofinanciering via oa sociale tewerkstelling. Er wordt steeds meer naar het lokale niveau doorgeschoven, maar de middelen volgen niet. Reden te meer om de middelen voor de proeftuinen binnen de sector te proberen houden, ook al belooft dat niet makkelijk te worden.

De resterende 2 proeftuinen, Sport in grootsteden en Open Stadion, hoeven niet als beleidsprioritair behouden te blijven.

Frank Bulcaen, *voorzitter van de Vlaamse Sportraad*

Sophie Cools, *ondervoorzitter*

Lieven De Clercq, *secretaris*